

190 anys d'una estranya visita

El 22 de gener d'enguany es compleixen cent noranta anys del pas per Girona de la reina d'Etrúria.

Etrúria era un estrany reialme creat artificialment a la Toscana. L'any 1801, un cop envaït pels francesos aquell territori aleshores austríac, Napoleó hi establí una monarquia presidida per Lluís I de Borbó, duc de Parma. El rei morí el 1803 i fou succeït com a reina regent per la seva muller Maria Lluïsa, filla de Carles IV d'Espanya. El seu govern permeté l'asil als enemics de França, i això irrità tant Napoleó que abolí el reialme en el tractat de Fontainebleau, el 27 d'octubre de 1807. Aquella reina destronada és la que va passar per Girona el 22 de gener de l'any següent. Napoleó li havia promès un nou regne: el de Miño, Duero i Trasomontes, en terres portugueses, i ella es dirigia cap allà, però, només d'arribar a Madrid, va saber que Portugal sencer havia estat incorporat a l'Imperi francès. Faltava poc per a la invasió d'Espanya i per als històrics setges de Girona.

De fet, Maria Lluïsa només havia de ser rebuda com a infanta d'Espanya, però els papers encara li atorgaven el títol de Reina i ella, pel que sembla, se'ls feia valer. El cas és que la ciutat li tributà uns honors tan exagerats i excessius que la crònica dels fets semblaria una innocentada si no hagués estat àmpliament documentada per Emili Grahit en un article publicat l'any 1876 a la *Revista de Gerona*. La comitiva, procedent de Figueres, fou rebuda per les autoritats locals a la porta de França i va entrar a la ciutat sota el trillleig de les campanes i l'esclat dels canons. Per la Barca, Calderers, Ballesteries, Argenteria i plaça de les Cols arribà a la plaça del Vi, i d'allà, per Ciutadans, a la casa Solterra, on tingué lloc la recepció oficial i *besamanos*. Després, la reina, el rei hereu i la infanta, anomenats oficialment *majestades etrurianas*, visitaren el sepulcre de Sant Narcís. Al vespre, acudiren al Teatre Principal, on fou representada la comèdia en cinc actes *El virrey de Nápoles*. Van marxar l'endemà, de bon matí.

Les disposicions del governador polític i militar exigien que els gironins, a més d'endomassar i il·luminar tots els balcons i finestres del recorregut, «cada uno en sus lindares cuide de quitar las piedras sueltas u otro cualquier estorbo que allí se halle, barriendo muy bien», i que retiressin els testos d'obertures i terrats, «aunque sean asegurados con argollas, palos o atados con cuerdas». Les normes relatives a la funció teatral eren encara més surrealistes: «Nadie podrá estar con gorro ni sombrero puesto. Nadie silbará, ni palmateará, ni dará voz alguna, observándose el más profundo silencio. No podrá fumarse ni aún en el cuarto que para ello está destinado, con objeto de no incomodar con el humo a la real familia. No se permitirá que entren señoras ni otras mujeres con niños ni niñas de teta». Etcètera.

Aquesta faramalla culminava en el sonet que, a l'entrada del teatre, fou lliurat a la reina «en bandeja de plata, impreso en tafetán de color de rosa». No trobaríem res millor que aquells versos per expressar la cursileria, el mal gust, la vàcua pompositat i el grotesc servilisme d'una societat i d'una època que ara no seríem capaços ni d'imaginar.

Ninfas hermosas del Ibero suelo:
Ya que amanece en él hoy nueva aurora,
Texed guirnaldas del jardín de Flora,
Que adornen vuestro pecho y bello cielo:
Remontad por los ayres vuestro vuelo;
Con grata melodía, y voz sonora,
Cantad las glorias de esta Gran Señora,
Que llena nuestros pechos de consuelo.
Su bondad, que al igual de su grandeza
La Europa toda admira esclarecida,
Elogiará Gerona, agradecida
Al favor que le presta su belleza;
Diciendo hoy á sus Hijos: este día,
Sea siempre de honor y de alegría.

Text del sonet
lliurat en safata d'argent
a la reina d'Etrúria,
a l'entrada del Teatre
Principal de Girona.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ